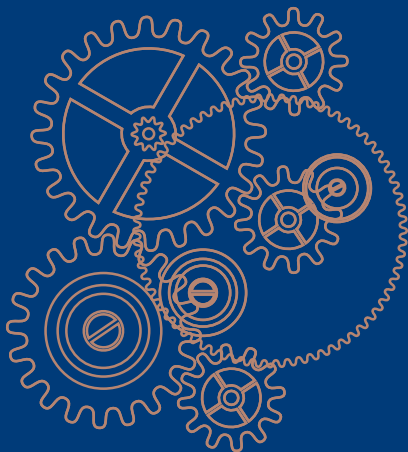
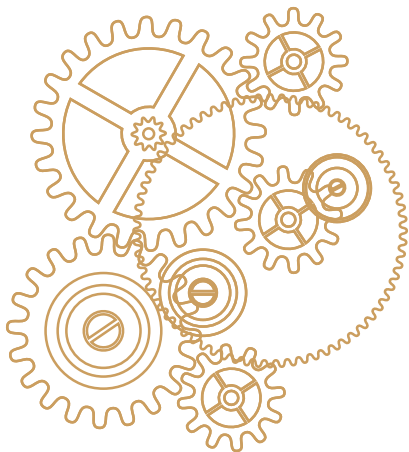

Svet Evrope

POTNI LIST
do tvojih pravic

Svet Evrope

POTNI LIST
do tvojih pravic

Dobrodošli na potovanju

Življenje je čudovito potovanje. Na življenjski poti napredujemo s številnimi ljudmi in si pri tem želimo samo, da bi bila pot čim bolj varna, vznemirljiva in polna veselih trenutkov. Čudovit način, da to dosežemo je s spoštovanjem pravic drugih ljudi. To velja za vsakega človeka – tako otroke kot odrasle.

Gotovo so ti povedali, da obstajajo stvari, ki jih nimaš pravice storiti ali reči. Nimaš pravice poškodovati lastnine druge osebe, krasti, raniti ali žaliti ljudi. Toda, ali veš, da imaš tudi ti pravice?

Ta potni list ti po pomagal pri spoznavanju tvojih pravic. Na poti do cilja tvojega potovanja je šest postankov. Na vsakem postanku, se boš seznanil/-a o tem, kakšne pravice imaš, in naredil/-a krajšo vajo. Ko boš to opravil/-a, boš prejel/-a dovoljenje za pravice, ki si jih pravkar raziskal/-a. To pomeni, da se boš bolje ubranil/-a, če ljudje ne bodo spoštovali tvojih pravic, in boš pri tem lahko pomagal/-a tudi drugim otrokom.

Kot dekle ali fant do osemnajstega leta imaš tudi nekatere posebne pravice. Seznam teh pravic in ukrepov, ki jih morajo sprejeti države, da lahko pravice uresničuješ, je določen v Konvenciji o otrokovih pravicah (Združeni narodi, 1989).

Prvi postanek –
Tvoja pravica do preživetja,
zaščite in razvoja

Tvoje preživetje, tvoja zaščita, tvoj razvoj

- Upravičen/-a si do zaščite svojih interesov v vseh odločitvah, ki te zadevajo, in do tega, da ne postaneš žrtev diskriminacije, na primer zaradi svojega porekla, svojih mnenj in prepričanj ali svojega spola.
- Imaš pravico do življenja ter uravnoteženega in zdravega telesnega, duševnega, duhovnega, moralnega in socialnega razvoja.
- Imaš pravico do hrane, obleke, bivališča in zdravstvenega varstva.

- Imaš pravico do zaščite pred vsemi oblikami izkoriščanja, zlorab, telesnega in duševnega nasilja, tako v svoji družini kot v drugih ustanovah, ki skrbijo za otroke.
- Imaš pravico do kakovostnega izobraževanja, da se zagotovi najboljši mogoč razvoj tvoje osebnosti, nadarjenosti in sposobnosti. Med šolanjem te morajo naučiti spoštovanja pravic in svobodnin drugih in te pripraviti na odgovorno življenje v svobodni družbi, v duhu razumevanja, miru, enakosti in prijateljstva med vsemi narodi.
- Imaš pravico dostopa do različnih in objektivnih informacij.
- V primeru duševne ali telesne prizadetosti imaš pravico do dostojnega življenja, ki ti omogoča vključevanje v družbo, osebni razvoj in čim večjo samostojnost.
- Imaš pravico do počitka, razvedrila, iger, rekreativnih, umetniških in kulturnih dejavnosti v okolju, ki je primeren tvoji starosti, in ki spoštuje tvoje pravice.

Pridobi dovoljenje:

Pogovori se s svojim učiteljem in sodeluj pri predstavitvi teh pravic sošolcem. Predlagaš lahko, da skupaj naredite plakat za šolo.

Drugi postanek –
*Tvoja identiteta, tvoje zasebno
življenje in tvoja družina*

Tvoja identiteta, tvoje zasebno življenje in tvoja družina

- Imaš pravico do imena, državljanstva in zaščite svoje identitete. Če pripadaš etnični, verski ali jezikovni manjšini, ti ne sme biti odvzeta pravica do uživanja lastnega kulturnega življenja, izpovedovanja vere ali uporabe jezika tvoje skupine.

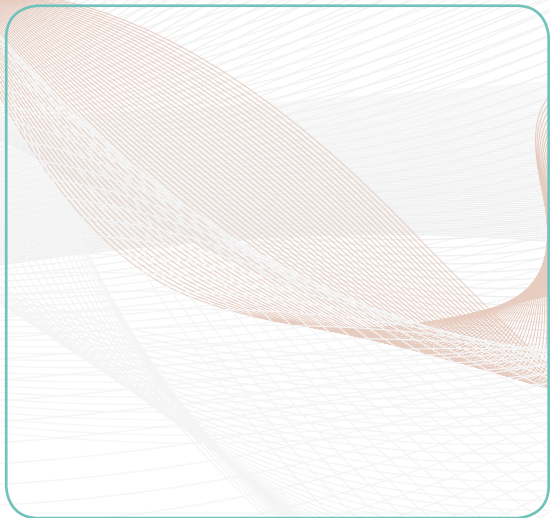
- Imaš pravico do varstva svojega zasebnega življenja. Nihče ne sme brez pravne podlage poseči v tvoje življenje ali v življenje tvoje družine. Tvoj naslov, tvoje dopisovanje, tvoja čast in tvoj ugled so varovani po zakonu.

- Tvoji starši nosijo skupno odgovornost za tvojo vzgojo in razvoj. Imajo pravico in dolžnost, da ti ponudijo vodenje in usmerjanje pri uresničevanju tvojih pravic in spoštovanju tvojih obveznosti.
- Imaš pravico, da veš, kdo so tvoji starši in da oni skrbijo zate, razen če je to v nasprotju s tvojimi interesi.
- Imaš pravico, da veš, kje so tvoji starši, in pravico do vstopa v drugo državo, da se jim pridružiš. Tvoji starši imajo enako pravico glede tebe.
- V primeru ločitve imaš pravico do tega, da se tvoje mnenje upošteva pri vseh odločitvah, ki se nanašajo na tvoje odnose s starši. Če si ločen/-a od svojih staršev ali od enega od njih, imaš pravico do rednega stika z njimi, razen če je to v nasprotju s tvojimi interesi.
- Posvojitve je dovoljena samo, če je v tvojem interesu.

Pridobi dovoljenje:

Kdo si?

Sem daj svojo sliko

Ime: .....

Priimek: .....

Narodnost/-i: .....

Očetovo ime: .....

Materino ime: .....

Naslov: .....

.....

Na kaj si ponosen/-na? .....

.....

.....

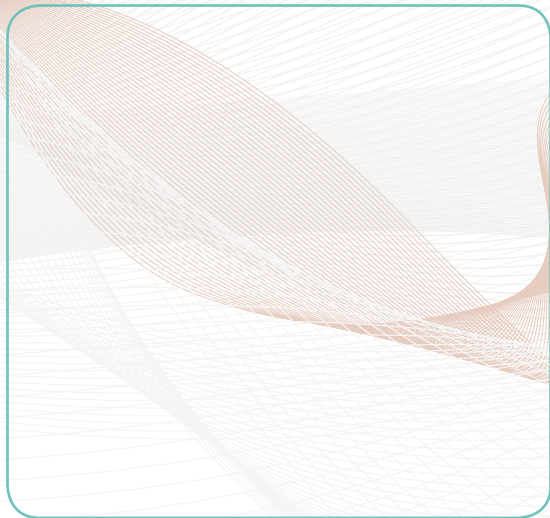
.....

Pridobi dovoljenje:

Kdo lahko postaneš?

Predstavljaš si sebe leta 2040
in oriši samo/-ega sebe

Jeziki: .....

Izobrazba: .....

Poklic: .....

Hobiji: .....

Poročen/-a? .....

Kaj otrok? .....

Potoval/-a sem že v/na .....

.....

.....

.....

.....

Tretji postanek –
Tvoje svoboščine

Tvoje svoboščine

- Svoboda mišljenja: takoj ko si za to sposoben/-na, imaš pravico do izražanja svojega mnenja o vsem, kar te zadeva. Tvoje mnenje se mora upoštevati.

- Svoboda izražanja: imaš pravico do svobodnega izražanja ter iskanja, sprejemanja in širjenja informacij.

- Svoboda misli, vesti in veroizpovedi.
- Svoboda združevanja: imaš pravico do pridruževanja drugim in do udeležbe na srečanjih.

Pri uveljavljanju teh pravic veljajo omejitve: spoštovati moraš pravice in svoboščine drugih in ne smeš ogroziti družbe ali sebe.

Pridobi dovoljenje:

Pripravi seznam okoliščin doma, v šoli ali svojem mestu, v katerih si želiš, da bi se upoštevalo tvoje mnenje.

1. Doma

- .....
- .....
- .....

2. V šoli

- .....
- .....
- .....

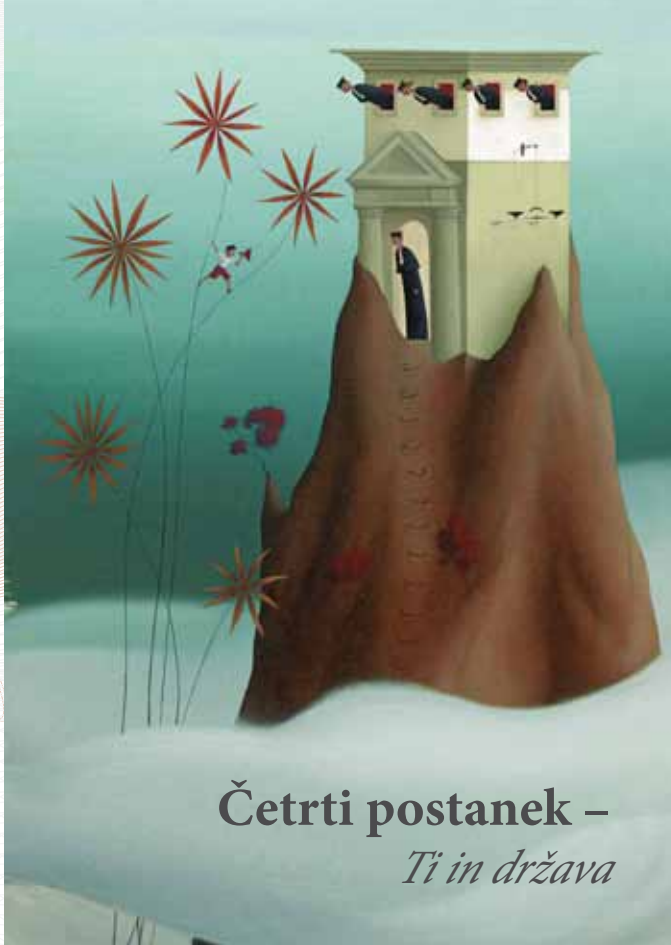
3. V tvojem mestu

- .....
- .....
- .....

Pridobi dovoljenje:

Internet je čudovito orodje, ki se ga lahko naučiš uporabljati in deliš z drugimi ljudmi. Vendar se v njem lahko skrivajo tudi nevarnosti. Igraj spletno igrico Skozi divji spletni gozd in se nauči, kako se na internetu lahko zavaruješ. Igrica obstaja v različnih jezikih.

www.wildwebwoods.org

Četrty postanek –
Ti in država

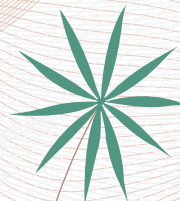

Ti in država

- Država mora narediti vse, kar je potrebno, da lahko uresničuješ vse pravice in svoboščine, ki so ti priznane.
- Država te mora zaščititi in zagotoviti tvojo blaginjo. Mora pomagati tvojim staršem ali skrbnikom z ustanavljanjem institucij in javnih služb, ki so odgovorne, da zaščitijo tvoj interes in blaginjo.
- Če ne moreš živeti s svojo družino, te mora država zaščititi in ti pomagati. Poiskati mora rešitev, ki upošteva tvojo preteklost in kulturo, imaš pa tudi pravico do rednega spremljanja tvojega položaja.
- Če si bil/-a žrtev nasilja, ti mora država pomagati in olajšati vrnitev v urejeno življenje.

- Imaš pravico do sodnega varstva. Država mora poskrbeti, da je sodni postopek prilagojen tvojim posebnim pravicam in potrebam.
- Ne smeš biti izpostavljen/-a mučenju ali krutemu, ponižujočemu kaznovanju.
- Ne smeš dobiti smrtne kazni ali dosmrtnega zapora.

- Nihče ti ne sme nezakonito ali samovoljno odvzeti prostosti. Zapor naj bo zadnja mogoča rešitev; zaporna kazen mora biti čim krajša in upoštevati tvoje potrebe in starost. V zaporu moraš biti ločen/-a od odraslih zapornikov in imaš pravico ostati v stiku z družino (razen v izrednih primerih zaradi tvojega interesa).

- V primeru vojne te mora država zaščititi in skrbeti zate. Do 15. leta te ne smejo vpoklicati v vojsko.

Mednarodne konvencije so pogodbe med državami. Te pogodbe določajo pravila, ki jih je treba spoštovati, in hkrati spodbujajo države, da sprejmejo še ugodnejše ukrepe za otroke. Če je veljavni zakon v tvoji državi zate ugodnejši od konvencije, se mora uporabiti nacionalno pravo.

Pridobi dovoljenje:

Predstavljalj si in opiši popolno državo za otroke.

Morala bi ...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Razmisli o različnih načinih, na katere bi tvoja država lahko pomagala otrokom:

- invalidom,

.....

.....

.....

- ki so morali zbežati iz svoje države,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- ki so bili žrtve nasilja.

.....

.....

.....

.....

Peti postanek –
Mednarodne organizacije in ti

Mednarodne organizacije in ti

Države so ustanovile veliko mednarodnih organizacij. Nekatere, kot so Združeni narodi ali Svet Evrope, so bile ustanovljene zaradi zaščite človekovih pravic, preprečevanja konfliktov in razvoja pravičnejših, uspešnejših in demokratičnih družb. Skoraj vse mednarodne konvencije so bile sestavljene v krogu teh organizacij. Te zatem sprejmejo ukrepe, da države spoštujejo zapisane pravice.

Odbor za otrokove pravice jamči spoštovanje Konvencije Združenih Narodov o otrokovih pravicah. Odbor za otrokove pravice pri ocenjevanju uspešnosti neke države pregleda informacije, ki jih posreduje država, in upošteva tudi mnenja neodvisnih ustanov za človekove pravice (vključno s komisariji za otrokove pravice in varuhi človekovih pravic), nevladnih organizacij (kot so domače dobrodelne organizacije) ter otrok in mladih ljudi.

Po preučitvi vseh teh informacij Odbor za otrokove pravice sestavi dokument z naslovom »sklepne ugotovitve« o državi, ki jo ocenjuje. Te podrobno predstavijo, kako Odbor ocenjuje napredek pri uresničevanju konvencije v tej državi, izpostavijo pereča področja in vsebujejo priporočila za izboljšanje položaja otrok v tej državi.

Otroci lahko vložijo tudi tožbo pri Evropskem sodišču za človekove pravice. Sodišče je med drugim ugotovilo, da je neka država kršila konvencijo, ker ni zaščitila otrok pred telesnim kaznovanjem v zaporu, šoli in doma. Pri drugi državi je ugotovilo, da ni poskrbela za punčko, ki je potovala sama.

Obstajajo tudi mednarodne organizacije, ki jih ne ustanovijo vlade, ampak jih sestavljajo dobrodelne ustanove. Igrajo zelo pomembno vlogo pri svetovanju in prepričevanju vlad, da boljše zaščitijo otrokove pravice.

Pridobi dovoljenje:

Poišči na internetu in preveri:

1. sklepne ugotovitve Odbora za otrokove pravice v zvezi s tvojo državo:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/

.....

2. kaj dela Svet Evrope na področju otrokovih pravic:

www.coe.int/children

.....

3. številne video in avdio vire o otrokovih pravicah na Unicefovi spletni strani MAGIC:

www.unicef.org/magic

.....

4. spletno stran Informacijske mreže za otrokove pravice, kjer lahko najdeš presenetljivo veliko informacij iz vladnih služb, dobrotelčnih ustanov in različnih mednarodnih organizacij

www.crin.org

.....

Šesti postanek –
Uveljavljanje tvojih pravic

Kaj storiti, če tvojih pravic ne spoštujejo?

Uresničevanje nekaterih pravic je lahko omejeno zaradi utemeljenih razlogov, na primer zaradi tvoje zaščite pred večjo nevarnostjo ali zaradi upoštevanja tvoje zrelosti ali starosti. Obstajajo pravice (na primer pravice do življenja, izobraževanja, zdravja in zaščite pred nasiljem in izkoriščanjem), ki ti jih nikoli ne smejo omejiti, niti starši ali učitelji. Če meniš, da so bile tvoje pravice kršene, lahko:

- govoriš z zaupnimi osebami, kot so starši, učitelji, zdravniki in prijatelji, socialni delavci ali osebe, ki te pazijo;
- pokličeš telefonske številke organizacij za pomoč otrokom žrtvam nasilja in govoriš z osebo, ki ti bo znala svetovati;
- se obrneš na policijo, vložiš tožbo in zahtevaš, da te država zaščiti;
- se obrneš na zagovornika otrok in na prostovoljske organizacije, ki ščitijo otrokove pravice;
- v nekaterih okoliščinah se lahko obrneš celo na Evropsko sodišče za človekove pravice.

Pridobi dovoljenje:

Zapiši imena in telefonske številke oseb in organizacij, na katere se lahko obrneš, če potrebuješ pomoč.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

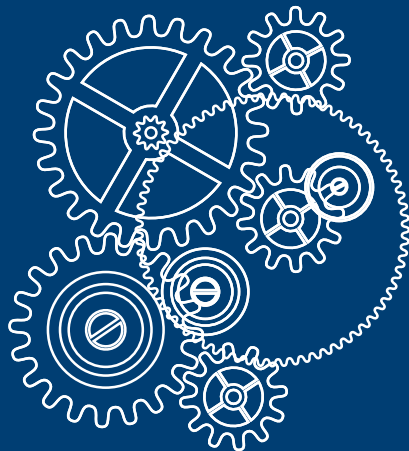
.....

.....

.....

.....

Svet Evrope

Čestitke!

Čestitke!

Zdaj imaš vsa dovoljenja, ki jih potrebuješ za uveljavljanje svojih pravic.

Prepričani smo, da si užival/-a na potovanju odkrivanja svojih pravic. Pomembno je, da vse to, kar si se naučil/-a, deliš z odraslimi okoli sebe in z drugimi otroki. Zagotovo imaš veliko zamisli o stvareh, ki bi jih bilo mogoče narediti, da bi se življenje številnih otrok izboljšalo. Upamo, da si boš prizadeval/-a in storil/-a vse kar je v tvojih močeh, da se tvoje zamisli tudi uresničijo!

Želimo ti čim več uspeha pri tvojih prihodnjih pustolovščinah.

Želiš deliti svoja razmišljanja s Svetom Evrope?

To lahko storiš, tako da:

- pošlješ elektronsko sporočilo na **children@coe-int**
- pošlješ pismo ali risbo na
**“Building a Europe for and with children”
 Council of Europe
 F-67075 Strasbourg Cedex France**

Ne pozabi napisati svojega imena, države in starosti!
 Nekaj sporočil in risb bomo objavili na svoji spletni strani.

**Foto galerija mojih
prijateljev in družine**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

---

www.coe.int